

**Nauka o potrošnji hrane
Sistem znanja u zemljama zapadnog Balkana
– WP2 FOCUS BALKANS**

SMMRI

Radni paketi projekta

WP1. Najnovija dostignuća, postojeća istraživanja i sistematizovano znanje

WP2. Opis sistema znanja o potrošnji hrane u zemljama zapadnog Balkana

WP3. Formiranje mreže

WP4. Metodološka razmatranja: fino prilagođavanje alata i smernica

WP5. Primena istraživanja o potrošnji hrane/ voće balansirana ishrana

WP6. Primena istraživanja o potrošnji hrane/ proizvodi sa zdravstvenom deklaracijom

WP7. Očekivanja potrošača od organskih proizvoda

WP8. Primena istraživanja o potrošnji hrane/ tradicionalna hrana

WP9. Kvantitativno istraživanje o potrošnji hrane

WP10. Obuka, edukacija

WP11. Publikovanje, objavljivanje, diskusija rezultata

WP12. Upravljanje projektom

Paket sistem znanja WP2 najviše je u vezi sa WP1 Najnovija dostignuća

Trajanje WP2 – 6 meseci

Neke definicije sistema

Sistem je organizovana struktura međusobno povezanih i nezavisnih elemenata, koji konstantno utiču jedan na drugog direktno ili indirektno (deluju interaktivno) i održavaju aktivnost i postojanje, čineći celinu.

Sistem je grupa elemenata povezanih u funkcionalnu celinu, orijentisanog ka nekom cilju.

Sistem se sastoji od elemenata koji održavaju dinamične odnose. Sistem je u stanju da se razvija kao celina kao rezultat spoljnih pritisaka.

Sistem je osnov svake pojave i ograničen kapacitetom posmatrača da shvati kompleksnost posmatranog subjekta.

Sistem

Zajedničke karakteristike sistema su:

Sistemi su apstrakcije stvarnosti

Sistemi imaju strukturu koja je definisana njenim delovima i njihovim medjuodnosom

Sistemi zavise od ulaza (inpute), obrade i izlaza (outpute) materijala, informacija ili energije

CILJ: Snimanje postojeće situacije, identifikacija najvažnijih elemenata u nauci o potrošnji hrane

WP2 izveštavanje se sastoji od dva entiteta:

BAZE PODATAKA – identifikacija glavnih subjekata/ elemente nauke o potrošnji hrane u zemljama zapadnog Balkana: baza podataka, standardno ažuriranje

ANALIZA SISTEMA ZNANJA – analiza trenutne situacije u nauci o potrošnji hrane

WP2

Osnovne karakteristike sistema znanja u nauci o potrošnji hrane su:

- (1) pregled osnovnih elemenata sistema znanja u nauci o potrošnji hrane u Srbiji (glavne interesne grupe)
- (2) interakcije i međusobne veze između najvažnijih interesnih grupa u sistemu znanja u nauci o potrošnji hrane u Srbiji
- (3) identifikacija glavnih problema u sistemu znanja u nauci o potrošnji hrane u Srbiji
- (4) analiza faktora efikasnosti sistema znanja u nauci o potrošnji hrane u Srbiji
- (5) SWOT analiza sistema znanja u nauci o potrošnji hrane u Srbiji

Odgovornosti partnera

Partneri podnose izveštaj o sistemu znanja, 6 nacionalnih izveštaja

JEDAN integralni izveštaj o zemljama zapadnog Balkana: o sistemu znanja iz oblasti nauke o potrošnji hrane u regionu (informacije, znanje, stručnost, praznine, nepostojanje znanja..)

BAZA PODATAKA

- Kontakti (telefon, fax, mail, web)
- Direktor (prezime, ime, stepen obrazovanja)
- Oblast stručnosti
- Vlasništvo (strano, domaće, mešovito)
- Kapital (društveni, privatni, mešoviti, NVO)
- Odgovornosti i nadležnosti u oblasti nauke o potrošnji hrane/proizvoda
- Vrsta institucije:
  - proizvođač
  - prerađivač
  - pakovanje
  - distributeri
  - državna administracija
  - istraživanje
  - obrazovanje
  - organizacija potrošača
- Veze sa drugim organizacijama
- Najvažniji ljudi u oblasti nauke o potrošnji hrane u toj instituciji

Focus-Balkans - Mozilla Firefox

File Edit View History Bookmarks Yahoo! Tools Help

http://dev.agrimea-lausanne.ch/focus-balkans/?p=96

Most Visited Getting Started Latest Headlines Adresar zaposlenih - S...

Search Web

Yahoo! Mail (jasna.milosevic) Focus-Balkans Focus-Balkans

EN | FR

 FOCUS
FOOD CONSUMER SCIENCE IN THE BALKANS

News & Events Project presentation Project partners E-Learning Contact

Food Consumer in the Balkans: Frameworks, Protocols and Networks for a better knowledge of food behaviours

Food Consumer Science

FOCUS BALKANS is a small collaborative project financed by the 7th Framework Programme FP7 KBBE 2007 1, GA 212579, European Commission, DG Research

>Contact

 Funded by the European Commission

 SEVENTH FRAMEWORK PROGRAMME

Search by

Country Name

Type of institution

- Producer
- Processor
- Packaging
- Distributors
- State administration
- Research
- Educations
- Professional organisations
- Consumer organisations

Done

Login
username password
connect

Analiza sistema znanja nauke o potrošnji hrane

1. Nauka o hrani: sigurnost hrane, ishrane i sl.

2. Nauka o ponašanju pri potrošnji hrane: individualni potrošač (razmišljanje o hrani, ponašanje prema hrani, prema izboru, šta jedu)

3. Širi ekonomski i politički kontekst u kome se hrana proizvodi, skladišti, prodaje, kupuje i konzumira.

Savremena nauka se oslanja na:

- socijalna pitanja i pitanje politike izbora hrane i rizike
- podsticanje potrošača da usvoje obrasce potrošnje koji su u skladu sa preporukama iz rezultata istraživanja o ishrani

Sistem znanja u nauci o potrošnji hrane

Analiza dosadašnjeg učinka

Faktori učinka sistema znanja

Istraživanje i edukacija

Multidisciplinarni pristup između istraživačkih institucija

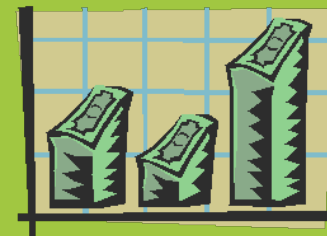
Politika vezana za istraživanja; Istraživački programi koje finansira vlada

Proizvođači, maloprodavci, distributeri, potrošači, šira javnost

Finansijski resursi

Saradnja između vladinih tela

Privatni sektor

Sistem znanja u nauci o potrošnji hrane

Interesne grupe u nauci o potrošnji hrane –GLAVNE INTERESNE GRUPE

Proizvođači /Poljoprivrednici, poljoprivredne organizacije, prerađivači

Distributeri (maloprodaja, veleprodaja/ broj, udeo, cene....)

Organizacije Građana/ Potrošača

Državna administracija

Istraživačko obrazovne institucije

Istraživački instituti

Privatni istraživački subjekti

Usluge vezane za razvoj

Mediji

Sistem znanja u nauci o potrošnji hrane

INTERAKCIJA I MEĐUSOBNI ODNOS NAJVAŽNIJIH INTERESNIH GRUPA

- Formalna institucionalna veza
- Neformalna veza
- Šema

Zemlje zapadnog Balkana – Snaga FCS

Potrošač:

- Trend rasta kupovne moći potrošača

Klimatski i poljoprivredni uslovi:

- Geografska i klimatska različitost
- Povoljni klimatski i poljoprivredni uslovi za proizvodnju hrane
- Raskrsnice glavnih evropskih koridora
- Dobar pristup tržištima

Uticaj na ekonomiju:

- Značajan doprinos GDP-u
- Važan segment ekonomije
- Trend rasta u proizvodnji
- Trend rasta u izvozu

Zaposlenost:

- Sektor zapošljava veliki broj radno aktivnog stanovništva
- Jaka tradicija u agro biznisu

Privatni sektor:

- Dominantno se zasniva na privatnim preduzećima

Zemlje zapadnog Balkana – Slabosti FCS

Struktura zemljišnih poseda

- Slab i nesiguran sistem posedovanja zemlje
- Mala porodična privreda, mala domaćinstva, povremeno se bave poljoprivredom
- Nizak nivo profesionalne poljoprivredne aktivnosti
- Ograničen investicioni kapacitet

Struktura stanovništva:

- Nepovoljna starosna i obrazovna struktura
- Nizak nivo poslovne aktivnosti u seoskim područjima

Ekonomski problemi:

- Slab akumulacioni potencijal
- Nizak prihod po hektaru

Nedostatak moderne tehnologije

- Tradicionalan način gajenja
- Teškoće u primeni novih standarda

Istraživanje:

- Nerazvijena istraživanja
- Nedostatak multidisciplinarnog pristupa
- Nedostatak obuke u praktičnim veštinama

Udruženja:

- Udruženja proizvođača nisu jaka
- Udruženja potrošača nisu dovoljno aktivna

Zemlje zapadnog Balkana – Mogućnosti FCS

Usaglašavanje sa EU:

- Usvajanje i usaglašavanje pravnog okvira sa EU, primena međunarodnih standarda
- Pristup evropskom tržištu
- Razvijanje standardizacije i bezbednosti hrane
- Naučno poboljšanje obrazaca potrošnje hrane

Proizvodnja

- Razviti tehnologiju dorade, preradjivanja hrane
- Upotreba novih tehnologija
- Razviti proizvodnju sa komparativnim prednostima
- Razvijati organske proizvode

Razviti udruženja između proizvođača, prerađivača i potrošača

Stanovništvo:

- Privući mlade poljoprivrednike
- Povećati interes gradskog stanovništva za seoske “vrednosti”

Globalne teme/ Potrošač

- Rast istočno-evropskog tržišta
- Globalizacija i širenje trgovinskih lanaca
- Povećana snabdevenost hranom

Zemlje zapadnog Balkana – Pretnje FCS

Proizvodnja:

- Otpor prema inovacijama
- Tradicionalna praksa domaćinstava
- Nedostatak kvalitetnih proizvoda
- Nedostatak moderne tehnologije
- Nedostatak jasne strategije

Pitanja stanovništva:

- Nedostatak dinamike i pokretljivosti seoskog radnog stanovništva
- Nedostatak volje među mladima da ostanu u ruralnom sektoru
- Neznanje
- Nezainteresovanost za međunarodn standarde
- Niža kupovna moć potrošača, potražnja jeftinih i nekvalitetnih proizvoda

Ekonomska pitanja:

- Ograničeni investicioni fondovi za razvoj novih usluga
- Svetska kriza
- Zakašnjenje u priključenju EU, odlaganje reformi
- Nedovoljni kapaciteti za primenu reforme, socijalni nemiri

Tržišta

- Gubitak tržišta bivših YU republika
- Konkurentnost i mogućnost takmičenja sa proizvođačima iz EU je ograničena

Hvala na pažnji!